Anul LX. Sibiiu, Joi 24 Maiu (6 Iunie) 1912. *Nr. 54.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Obstrucţia învinsă!

Sibiiu, 5 Iunie n.

In şedinţa de eri, Marţi, a dietei ţării, s'au întâmplat lucri mari şi de mare însemnătate. Obstrucţia, care de zece luni împedecă dieta în activitatea ei, făcând ilusorie orice manifestare a voinţei majorităţii, *a fost învinsă*, prin energia estraordinară, prin „*mâna tare*" a contelui *Tisza*, presidentul camerei ungare.

Incă eri la ameaz am primit din Budapesta telegrama următoare: „*Proiectele de lege militare votate, în mijlocul unei gălăgii de nedescris. Parlamentul ocupat de poliţie*". Iar astăzi primim despre cele întâmplate în dietă informaţiile următoare:

Partidele opoziţioniste din dietă, după ce au declarat de întrerupte pertractările cu guvernul asupra propunerilor, despre cari va fi vorba mai la vale, au luat hotărirea de a începe numai decât cea mai strajnică luptă în contra guvernului, deci de a începe de nou obstrucţia în dietă, acum cu puteri unite.

Cu acest gând s'au şi presentat toţi deputaţii opoziţionali la şedinţa de eri a dietei, dar li s'a tras o dungă peste socoteală. Tuturor celor ce au cerut cuvântul înainte de a se întra în ordinea de zi, ori la regulamentul casei, presidentul, contele Tisza, nu le-a dat permisiune să vorbească. S'a cerut şedinţă secretă, dar nu s'a admis. S'a înscenat atunci o gălăgie asurzitoare în dietă, iar presidentul, contele Tisza, în mijlocul gălăgiei, a pus la vot proiectul de lege militar, pe care majoritatea l'a votat în general, pe articole, ba chiar şi în a treia cetire, astfel că dieta nu mai are să se ocupe cu el. In 10 minute a fost terminată votarea legii.

Tot astfel s'a votat apoi şi propunerea făcută încă în şedinţa de Luni a dietei, ca cu începere de eri, Marţi, dieta să ţină şedinţe paralele, dela 10 până la 2, şi dela 4 până la 8, pentruca să treacă repede prin dietă şi proiectul de lege despre noua organisare a honvezimii, care încă îşi aşteaptă votarea.

Opoziţia unită e furioasă, dar n'are ce face, va trebui să se plece în faţa faptelor împlinite. Probabil însă, că social-democraţii vor mai da de lucru guvernului, pentrucă e vorba să decreteze greva generală, în întreaga ţară.

E de prisos să spunem, că contele Tisza e serbătorit din partea partidului guvernamental, ca un erou, care a câştigat o luptă însemnată!

Propuneri şi contrapropuneri.

După lungi şi serioase consultări, partidele opoziţionale din dieta ţării noastre au ajuns la înţelegere şi şi-au formulat un program electoral comun, delăturând astfel deosebirile de vederi, cari esistau până aci între ele, cu privire la această însemnată chestie, care-şi aşteaptă grabnica resolvare dela actualul parlament ungar. In şedinţa de Sâmbătă a dietei, domnul Kossuth Ferencz a espus apoi în faţa dietei acest program electoral al opoziţiilor unite, şi a făcut apel la guvern şi majoritatea parlamentară, ca să-l accepteze, făcând astfel posibilă restabilirea păcii în dietă şi funcţionarea regulată a maşineriei statului.

Dacă era numai atâta, se poate că guvernul nu ar fi stat nici un moment la îndoeală, ci ar fi declarat numai decât, că primeşte propoziţiile opoziţiei unite ca bază pentru pertractările ce le va începe cu conducătorii ei, pentru a stabili împreună, în comună înţelegere şi în mod final, principiile după cari are să fie compusă noua lege electorală. Dar opoziţia unită şi-a precisat punctul de vedere şi cu privire la legile militare, faţă de cari ridică astfel de pretensiuni, pe cari guvernul nu le poate accepta, ci trebue să le respingă în modul cel mai categoric. Opoziţia unită nu vrea adecă să voteze legile militare, decât numai cu modificarea paragrafului, în care e precisat dreptul Coroanei, relativ la convocarea reservistilor în timp de pace, în sensul cunoscutei resoluţiuni, care a provocat căderea guvernului de mai nainte, ori apoi votează numai un provisoriat, de 2—4 ani. Iar cererea aceasta a opoziţiei nu înseamnă alta, decât punerea guvernului ungar de nou în conflict cu Coroana, care a declarat în modul cel mai categoric, că nu e dispusă să cedeze nimica din prerogativele sale şi nu acceptează nici provisoriatul.

Ridicând deci o pretensiune atât de imposibilă, pe care guvernul nu o poate accepta, opoziţia unită a făcut guvernului imposibilă şi acceptarea propunerilor ei cu privire la legea electorală, cari dacă lipsea condiţia aceasta, puteau să servească de basă pentru pertractări, între guvern şi opoziţie, spre a se compune cu înţelegere comună noua lege electorală, atât de mult dorită şi aşteptată de poporaţiunea ţării acesteia.

La propunerile opoziţiei unite, domnul ministru-president *Lukács* a dat răspunsul încă Luni dimineaţa, în o scrisoare particulară, trimisă domnului Kossuth. Preşedintele consiliului de ministri declară în răspunsul său, că a luat cu bucurie act despre năzuinţele partidelor opoziţionale din dietă de a se aplana pe cale pacinică contrastele esistente, dar cu privire la legile militare trebue se declare, că o resolvare a acestei chestii în mod provisoriu, ori cu modificarea proiectelor presentate, e cu totul esclusă. Guvernul trebue să rămână pe lângă votarea proiectelor în mod neschimbat, şi încă, cu considerare la timpul înaintat, cât se poate mai curând.

Cu privire la principiile stabilite din partea opoziţiei unite în chestia legii electorale, guvernul încă are mai multe scrupule şi îndoeli, dar sunt şi puncte, în cari guvernul e de acord cu opoziţia. Domnul *Lukács* precisează apoi în răspuns contrapropunerile, pe cari guvernul le face opoziţiei. Sunt următoarele:

Guvernul se îndatorează să presinte dietei, la toamnă, proiect de lege despre dreptul electoral, pus pe bazele universalităţii şi ale egalităţii. Va fi acceptat censul intelectual (scrisul şi cetitul), iar censul material numai cu privire la cei cu inteligenţă mai inferioară. Votarea va fi secretă, însă între anumite margini, ca interesele mai înalte ale statului să nu fie periclitate. Se vor lua măsuri, ca listele electorale să fie compuse în mod esact, alegerile să fie curate şi alegătorii neconturbaţi în libera eserciare a dreptului lor. Cercurile electorale vor fi arondate de nou, în mod corespunzător scopului. Legea va fi promulgată astfel, ca viitoarele alegeri să se poată face după noua lege electorală. In schimbul acestor promisiuni, obligătoare pentru guvern şi majoritatea guvernamentală, opoziţia unită are să permită votarea legilor militare, în timpul cel mai scurt, remânând, ca guvernul să le pună în vigoare numai la 1 Februarie 1913. Pentru anul curent dieta să voteze un contingent de recruţi egal cu cel trecut în legile militare. Guvernul mai insistă apoi şi pe lângă modificarea regulamentului de casă, în sensul celor cuprinse în vorbirea de program a domnului prim-ministru.

Şefii partidelor opoziţionale din dietă s'au întrunit încă Luni înainte de ameaz la o consfătuire, pentru a se înţelege ce să răspundă la propunerile acestea, şi au hotărât, că iau cu regrete la cunoştinţă răspunsul dlui prim-ministru, care fiind un *ultimat*, face imposibilă orice pertractare ulterioară. Opoziţia deci nu mai stă de vorbă cu guvernul. Dar nici guvernul cu ea, mai ales acum, dupăce a ajuns stăpân pe situaţie!

FOIŞOARĂ.

O nouă carte despre Brancovicești.

De *Dr. Silviu Dragomir.*

(Urmare).

Gheorghe Brancovici spune în Cronica sa, că Sava a plecat în Moscova spre a aduna bani pentru restaurarea Mitropoliei din Bălgrad. D. Radonić crede că a fost greu atins în veniturile sale prin decretul lui Apaffy, care-l supusese curatorilor calvini. Pentru drum îi trebuia însă permisiunea Principelui, care nu-i va fi dat-o bucuros, fiindcă, prin călătoria unui ierarh al său în Rusia, i s'ar fi creat faţă de Poartă o situaţie dificilă. Cu toate acestea i-a dat voie să plece poate cu instrucţia de a se informa despre relaţiile dintre Rusia şi Polonia de o parte, iar, de alta, despre raporturile Rusiei cu Cazacii şi despre viitoarea ţinută a Ruşilor faţă de Turci.

Plecând din Bistriţa la începutul anului 1668, a trecut peste Muncaciu în Liov, unde a întâlnit pe Mitropolitul din Chiev, care i-a dat o recomandaţie către Ţarul Alexie Mihailovici. De aici a mers spre Varşovia, unde ajunse în jumătatea a doua a lunii lui April, şi fu primit bine la Curtea regelui polon Ioan-Casimir. Despre planurile politice ale Poloniei pare să nu fi aflat, căci în Moscova aminteşte nesinceritatea Polonilor. Din Polonia a plecat Sava spre Smolensc, şi de aici spre Moscova, unde ajunse la 20 Maiu. „Moscova mare, cu turnurile înalte ale Cremlinului, numeroasele biserici şi mulţimea ierarhilor ortodocşi, au impresionat adânc, fără îndoială, pe Mitropolitul Sava şi pe fratele său, cari veniau dintr'un colţ primejduit al ortodoxiei, din Ardealul depărtat, unde au suferit în de ajuns ortodoxii, împreună cu Sava, din partea calvinilor intoleranţi".

La 31 Maiu, a fost primit în audienţă de Ţar, iar la 2 Iunie a înaintat un act, care avea un larg interes pentru situaţia politică de atunci şi cuprindea un proiect pentru ridicarea creştinilor împotriva Turcilor. Sava a putut să audă, pe când petrecea încă în Ţara-Românească, despre o eventuală intervenţie a Ruşilor în folosul ortodocşilor din Ţara-Românească, din Moldova şi din Balcani. Şi, cu cât era mai grea şi mai insuportabilă apăsarea calvină, putea să se gândească mai ales la folosul ce l-ar aduce un amestec din partea Imperiului moscovit, cu atât mai mult cu cât de la apropiatul „Chesar" Leopold I-iu, ortodocşii nu puteau spera nimic.

In August 1668 plecă îndărăt Mitropolitul Sava şi cu fratele său Gheorghe, pe acelaş drum pe care au fost venit. Călătoria aceasta a fost mai ales pentru Gheorghe Brancovici de o deosebită importanţă. Lui, de sigur, nu i s'a dat în Moscova atenţia ce şi-o atribuie singur; dar, stând el supt covârşitoarea influenţă a fratelui său Sava, a prins să-şi lămurească idealul politic care i-a adus mai târziu glorie, dar şi multe suferinţi.

In capitolul al VI-lea şi al VII-lea ni se înfăţişează pe larg şi în toate amănuntele cum, după întoarcerea sa din Rusia, a avut Sava să îndure din nou greutăţi din partea Calvinilor, pe când fratele său Gheorghe intră iar în serviciul principelui Apaffy, fiind de cel mai mare ajutor în resolvarea neînţelegerilor iscate între Turci şi Ardeleni pentru Ţinuturile de la graniţă. Tot atunci, când Principele Ardealului intervenia în favorul opoziţiei ungureşti din Ungaria împotriva Impăratului, creîndu-şi în modul acesta acasă la el un mare număr de mulţumiţi, Gheorghe Brancovici e chemat să represinte interesele emigranţilor din Ungaria pe cari îi trădează ca şi pe Apaffy, în secret oferind serviciile sale residentului austriac de la Poartă. Pricina acestei schimbări a lui Gheorghe o caută autorul în atitudinea Calvinilor faţă de Sava. In faţa prigonirilor calvine, Sava, şi la îndemnul său, de sigur, şi fratele său, căutau pretutindeni unde li era cu putinţă un razim. Se apropie de opoziţia magnaţilor din Ardeal, care conspira împotriva lui Apaffy şi pe urmă Gheorghe diplomatul încheie învoială cu Grigoraşcu Ghica, Domnul muntean.

La 20 Aprilie 1673, Ghica Vodă se leagă faţă de prietinul său, Gheorghe „Brâncoveanu", că-l va ţinea în mare cinste, milă şi credinţă, — nu numai pe el, ci tot neamul lui, iar taina şi învoiala încheiată între ei, şi pentru binele comun şi întru întărirea Sfintelor Biserici, o va păstra cu grijă. Se obligă mai departe Voevodul a fi prieten pentru prietenii lui Gheorghe şi a-l apăra de protivnici, iar în lipsă a-l şi ajuta până când îi va rămânea şi Brancovici credincios lui şi neamului său.

In acest act se menţionează ca un lucru de căpetenie apărarea Bisericii cu gândul, de sigur, la Sava Brancovici, care avea de suferit din partea Calvinilor. Prin această apărare însă, se lovia Ghica în faţă cu politica lui Apaffy şi, vrând-nevrând, se apropia de adversarii Craiului. De altă parte, cam în aceeaşi vreme, vestea despre formarea unei ligi creştine împotriva Turcilor a determinat pe Sava şi pe Gheorghe a înfiripa legături cu Impăratul din Viena.

In capitolul al XIII-lea se expune situaţia politică a Europei în anii 1673-1674, când Ardealul n'a putut să se alăture la liga formată împotriva Turcilor.

(Va urma.)

Se îmbogățesc Românii! In congregația din urmă a comitatului Mureș-Turda, deputatul dietal, contele Bethlen István, a făcut o senzațională comunicare. A spus, că pe basa studiilor pe cari le-a făcut pe la oficiile de cărți funduare, *pe teritoriul Ardealului 166·000 de jugăre de pământ unguresc au trecut în cei cinci ani din urmă în mâni românești, pe prețul de 68 milioane de coroane.* Congregația, la propunerea deputatului, a hotărât înaintarea unei representațiuni la guvern, ca *prin lege* să se pună capăt acestei estinderi o valahimei, păgubitoare pentru interesele naționale maghiare! Noua lege ar putea să sune astfel (ne dăm *noi* părerea), că Românii sunt datori să dee îndărăt pământurile cumpărate dela Unguri, fără a avea dreptul să ceară îndărăt prețul de cumpărare! Ce bună ar fi o astfel de lege pentru „interesele naționale maghiare" ale nemeșilor scăpătați, cari apoi și-ar putea vinde de nou pământurile, firește, iarăși — Românilor!

Congregația comitatului Sibiiu.

In congregația comitatului Sibiiu, ținută Luni, în 3 Iunie n. în Sibiiu, s'a făcut comunicare despre numirea noului guvern, precum și propunere din partea comitetului permanent, ca noul guvern să fie felicitat din partea comitatului nostru, prin adresă. In numele Românilor și din încredințarea clubului municipal român, domnul *Nicolau Ivan*, presidentul clubului, a făcut la acest obiect următoarea *declarațiune:*

„Noi Românii din comitatul Sibiiului, cu părere de rău, nu ne putem asocia la propunerea ce se face din partea comitetului permanent pentru a se trimite adresă de felicitare guvernului Lukács, — pentrucă acest guvern, ca și cele ce i-au premers dela inaugurarea erei dualistice, — au nesocotit și nesocotesc legea naționalităților, — se razimă pe majorități parlamentare, cari nu exprimă adevărata voință a maiorității cetățenilor cari alcătuesc statul ungar, — ci aceste majorități sunt resultatul unor alegeri, unde banul, abuzul, teroarea și baionetele au înlocuit manifestarea liberă a alegătorilor. Acest guvern, cum se vede, nici n'are cuget curat de a face o lege electorală europenească, — cu vot universal, egal și secret după comune, — ci stând sub presiunea oligarhilor și altor ocrotiți prin privilegii, va face, poate silit de sus ori de jos, o lege electorală schimonosită, cu circumscripții arondate în favorul claselor privilegiate și dominante. Dovadă despre aceasta sunt vărsările de sânge, ce a înscenat contra muncitorilor din capitala țerei, cari au reclamat drepturile lor cetățenești. Sub astfel de împrejurări nu-i putem anticipa și vota încredere, ci suntem siliți a lua o poziție rezervată, până ce nu ni se vor da dovezi, că guvernul voește serios fericirea și mulțumirea tuturor cetățenilor, fără deosebire de limbă și de lege".

Declarația a fost presentată în scris, și domnul comite suprem *Walbaum* a enunțat, că se va lua notă despre ea în procesul verbal, iar majoritatea, compusă din toți Sașii și doi Maghiari, a primit propunerea de a se trimite guvernului adresă de felicitare. Românii n'au votat.

Hotărîrile meetingului din Alba-Iulia.

Rezoluțiunile votate din partea marelui congres al Românilor gr.-catolici, ținut Mercuri, săptămâna trecută, în Alba-Iulia, sunt următoarele:

„Având în vedere, că înființarea nouei episcopii gr.-cat. maghiare, prezentată la Roma ca o episcopie gr.-cat. cu limba grecească, nu o îndreptățește nici istoria și nici lipsele sufletești ale așa numiților gr.-cat. maghiari;

având în vedere, că înființarea nouei episcopii gr.-cat. maghiare o osândește scopul bisericii lui Cristos, de a nu face din biserică uu instrument politic de desnaționalizare și de siluire și o osândesc și interesele generale ale bisericii: de a păzi pacea și buna înțelegere între credincioși și de a încunjura frecările religioase, congresul e de convingerea, că:

Infințarea episcopiei gr.-cat. maghiare, pentru multele rele, cari pot urma din cauza ei, e primejdioasă;

având în vedere, că prin înființarea plănuitei episcopii gr.-cat. maghiare, chiar și în forma contemplată de guvern, se calcă în picioare drepturile rezervate de strămoșii noștri cu prilejul unirii lor cu Roma: de-a remânea în ritul și limba noastră românească, și că prin ea se vatămă și drepturile date și garantate din partea Sf. Scaun și primite din partea noastră: de a fi totdeauna ingremiați la provincia gr.-cat. de Alba Iulia și Făgăraș și astfel vatămă integritatea teritorială a provinciei noastre mitropolitane:

congresul protestează contra înființării acestei episcopii gr.-cat. maghiare, așa, precum e contemplată de guvernul maghiar:

Decide a trimite un memoriu în înțelesul acestor rezoluțiuni la Sf. Scaun apostolic din Roma și exmite o deputațiune constătătoare din membrii biroului congresului la Inalt Preasfințitul domn arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, d-l Dr. V. Mihali, pentru a-l ruga să înainteze acest memoriu la Sf. Scaun.

Tot aceasta deputațiune va ruga pe I. P. S. domn arhiepiscop și mitropolit, ca împreună cu preasfinției arhierei sufragani să conducă în timpul cel mai apropiat un pelerinaj la Roma.

Pentru îndeplinirea hotărârilor luate, congresul exmite o comisiune de 50 membri, care va avea să iee toate măsurile necesare și legale întru apărarea drepturilor autentice ale bisericii române gr.-cat. unite cu Roma și *pentru păstrarea limbii românești în această biserică, chiar și în cazul dacă episcopia plănuită s'ar înființa*".

Din Făgăraș.

Adunarea generală comitatensă.

Făgăraș, în 29 Maiu n.

Astăzi, Mercuri, s'a ținut adunarea de primăvară a comitatului Făgăraș. Românii au mers de astădată solidari.

In presară, clubul s'a întrunit, și în numele Românilor a esmis pe protopopul Borzea, pe Dr. Șenchea, Dr. Vasu și Dr. Șerban, ca în numele tuturor Românilor, arătând gravaminile, să declare pasivitatea și se părăsască adunarea. Așa s'a și întâmplat.

Membrii români nu au participat la această adunare, afară de notarii comunali, cari la poruncă trebue să meargă. A vorbit la raport Dr. Șenchea, prezidentul clubului, arătând nedreptățile cele mari ce se fac Românilor din partea comitelui suprem. A vorbit apoi Dr. Vasu, viceprezid., ungurește, arătând aceleași nedreptăți, ca să priceapă și cei ce nu cunosc limba română. A vorbit în urmă protopopul Borzea, arătând casuri concrete de neîndreptățire din protopopiatul Făgăraș.

A spus cam următoarele:

Ilustrisime dle comite suprem!
Onor. adunare generală!

Antevorbitorii Dr. Șenchea și Dr. Vasu au amintit și de afacerile școlare, — pentru cari afaceri am fost cerut și eu cuvântul la raportul general al vicecomitelui. Deci voiu vorbi mai puțin și voiu aminti, ceea ce dânșii nu au amintit în această afacere de mare interes, pentru desvoltarea comitatului nostru românesc.

Sunt membru al acestei congregații comitatense din anul 1889, neîntrerupt și totdeauna am păstrat bunele relațiuni, cu ceealalți conmembri — în lucrarea pentru prosperarea și ridicarea comitatului nostru, în sensul cel adevărat — pe teren legal, respectând legile din vigoare.

In acest interval aproape de 24 ani în vișa comitatensă, nu am avut a îndura atâtea nemulțămiri, ca acum de câțiva ani, n'am văzut atâtea atacuri îndreptate asupra noastră zi de zi, asupra drepturilor noastre naturale, ca Români în acest comitat românesc. Am crezut la început, că actualul comite suprem voește prosperarea comitatului nostru și înflorirea lui, — ceea ce s'ar putea face prin încurajarea elementului, care compune acest comitat — prin sprijinirea poporului român din comitat în desvoltarea sa culturală națională, fiind în genere cunoscut din partea tuturora, *ca lipsind pe un popor de cultură, — acel popor în necultura lui poate deveni periculos pentru stat — pentru patrie, — iar cultivându-se în limba sa natală devine cel* mai supus legilor, cel mai ascultător.

Poporul nostru din acest comitat, dornic de cultură, și-a făcut din sudoarea sa școli, și-a plătit pe învățători, impunându-se aruncuri culturale în parohii și acolo unde sunt comune curate de o confesiune — aruncuri pe întreaga comună, — sau din cassa comunală s'au votat sumele necesare, pentru cultivarea poporului; iar când legea a urcat salariile și a stabilit cuincuenalele învățătorilor, parohiile sărace au cerut dela stat ajutorul încuviințat de lege și aprobat și de organele superioare bisericești.

Dar onorată adunare! Cu durere trebue să mărturisim, că atitudinea Ilustrității Sale, dlui comite suprem, precum am observat din fapte, este dușmănoasă acestui element, adecă locuitorilor români din acest comitat, cari formează peste 95% din numărul locuitorilor.

Pentrucă aruncurile culturale ce le-au făcut comunele spre scopuri culturale *nu le-a aprobat*, cererile pentru ajutor de stat *nu le-a recomandat*, iar la aruncurile culturale unde era de lipsă, nu a dat ajutorul administrațiunii întru încassarea lor. Ba ce e mai mult, în o ședință a congregațiunii comitatense a enunțat *din presidiu* în fața noastră, că numai pentru biserica reformată este datoare administrația a încassa aruncul cultural, iar pentru biserica română ortodoxă (care în acest comitat trece peste 7%) nu este datoare administrația să dee ajutor la încassare, și aceea ce face, numai din bună voință face, dar nici decum din datorință.

Această enunciațiune a Ilustrității Sale dlui comite suprem o considerăm de un atentat în contra autonomiei bisericei noastre și a școalei române confesionale greco-orientale din acest comitat, și nu-mi vine a crede, că Ilustritatea Sa nu ar ști că biserica ortodoxă română din patria noastră își are autonomia sa, dată prin lege, își are drepturile sale, ca și biserica reformată, sancționate de Maiestatea Sa Regele.

Această autonomie și drepturi bisericești pot fi împedecate și desconsiderate, dar nu pot fi nimicite prin un comite suprem! Și durere! am văzut și aceea că ni s'au sequestrat aruncuri culturale, și cererile de intregire dela stat nu s'au recomandat de representantul guvernului spre a putea noi obținea ajutorul cerut. Și așa multe școli sunt espuse nimicirii, închiderii și cultura se ofilește la poporul nostru din acest comitat.

Vă rog să țineți cont de edificiile reparate și unele făcute de nou cu bani dela poporul român, numai spre a putea obținea ajutorul dat de lege; dar ajutorul nu s'a dat, deși s'a cerut în repetite rânduri.

Nu s'a dat nici acum la școala din Berivoii-mici, Breaza, Comana-infer., Comana-sup., Cuciulata, Făgăraș, Galați, Luța, Părău, Persani, Rucăr, Sâmbăta inf., Șercăița, Șinca-nouă, Veneția-sup., Sâmbăta-sup. res. la un învățător. Această respingere este un semn că se calcă în picioare drepturile noastre garantate prin lege.

Legea dă dreptul la parohiile cari dovedesc sărăcia de a cere ajutor. Edificii școlare corăspunzătoare legii s'au făcut — însă organul guvernului recomandă cererile parohiilor bogate de a primi ajutorul în locul celor sărace. De pildă, aci în Făgăraș parohia gr. or. română — cu toate că are edificiul de școală corăspunzător și mai bun ca al reformaților, și-a dovedit sărăcia cu documente, nu i s'a recomandat cererea pentru ajutor, ci s'a dat ajutor la parohia reformată de aci, care dispune de averi mari și de vama târgului în sumă de 1200 cor. anual, și la catolicii de aci, iar 1200 cor. anual, și s'a dat și la israeliți.

Aceste casuri speciale pot ilustra aci deajuns atitudinea dușmănoasă față de elementul românesc din comitat. Deci noi ne vedem siliți a arăta aceste nemulțămiri, ca să le cunoașteți și dvoastră, domnilor membri, cari știți ce averi mari au reformații. Arătăm, pentru ce suntem nevoiți a părăsi adunarea comitatului și a nu mai participa la ea, până când nu se vor îndrepta spre bine aceste jigniri și pedeci în desvoltarea elementului român din acest comitat.

Era să uit un lucru atins de dl Dr. Șenchea cu școala din Dridif. Unde este judecata sănătossă? Dacă confesiunea nu poate da atâta cât impune legea, — cum poate da comuna care se compune din aceiași contribuenți ca și la parohie? Aci se vede deci intenționea de a ruina poporul nostru materialicește!

In Râușor edificiul școalei confesionale nu a fost bun, s'a închis — ca să fie acum închiriat cu 100 cor. anual, pentru școala comunală, — și minune, acum este bună, pentru a sta în ei școala comunală! Și toate aceste atacuri de nimicire a școalelor confesionale le privim ca venite dela Ilustritatea Sa, dl comite suprem, iar nu dela Maghiari — cu cari am dori să aflăm punctele de întâlnire și împăcare, că așa nu mai poate merge! Cu acestea închei eu și mulțămesc onoraților membri pentru pacienta cu care m'au ascultat".

A mai vorbit pe scurt Dr. Șerban, și apoi au părăsit câteși patru esmiși sala comitatului — lăsând o impresiune de surprindere neplăcută în sală la străinii mirați, văzând că Românii sunt solidari, — ceea ce străinilor nu le convine. S'ar fi cuvenit să fie espuse datele despre toate școalele confesionale din tot comitatul; dar am înțeles ulterior, că datele școlare cerute dela protopopul Avrigului și al Branului, de protopopul Borzea, încă nu i s'au trimis. *Unul de pe galerie.*

Din tractul Sebeșului.

Jubileul preotului Nicolae Maniu din Vinț.

In valurile atât de agitate și pururi înfrigurate ale vieții, la puțini oameni le este dat să-și ducă povara muncii în unul și același ogor timp neîntrerupt de o jumătate de veac. Cât de lungă și cu pretenții de satisfacție îți pare o muncă de 5—10 ani în via Domnului. Când stai însă pe platoul înălțat alor 50 de primăveri, jugul patrafirului purtat atâta timp îți apare într'o splendidă aureolă. Pentrucă ori cum ar fi omul, într'un timp atât de lung este imposibil să nu întimpini în calea activității stânci și piscuri asoțite de grectăți, pe cari numai cu trudă grea și cu sudori multe de osteneală le poți feri la o parte ca să treci înainte.

Preoțimea tractului Sebeș dându-și seama de însemnătata considerațiilor acestora, n'a lăsat să treacă prilejul rar de a prăznui munca de o jumătate de veac a veteranului preot din Vințul de jos, Nicolae Maniu. Prasnicul acesta ținut a treia zi de Rusalii, fiind de față aproape întreagă preoțime din tract, câțiva învățători, intelectuali și reprezentanții străinilor din Vinț, s'a săvârșit în condițiile celor mai frumoase expresii de dragoste, alipire și devotament pentru jubilant. In fața publicului ales care umpluse biserica au săvârșit serviciul divin, liturgia, 6 preoți în frunte cu protopopul Sergiu Medean.

Predica ocazională o rostește preotul *Ion Bena* din Pianul de jos desvoltând în pilde luate din legea veche însemnătatea momentului. O alocuție mișcătoare și avântată rostește apoi protopopul *Sergiu Medean* prezentând jubilantului urările de bine ale preoțimii din tract și o caldă felicitare din partea Exc. Sale I. P. S. Domn arhiep. și mitropolit *Ioan Mețianu*, împreună cu distincția bine meritată de a purta de aci înainte brâul roșu. Cu ochii plini de lacrimi, adânc emoționat, mulțămește jubilantul pentru neașteptata cinste ce i s'a făcut.

La sfârșitul serviciului protopopul încinge cu noua distincție pe veteranul preot între ovațiile zgomotoase ale celor prezenți.

La recepția felicitărilor s'au prezentat notabilitățile din comună și în special reprezentanții celorlalte confesiuni, apreciind după merit munca grea a părintelui Maniu. O frumoasă surprindere, care ne-a prilejit tuturora un moment de emoție sufletească, a fost faptul că fostul dep. al Vințului dl Dr. Iuliu Maniu n'a pregetat să vie și să dea espresie stimei și dragostei deosebite ce o poartă bătrânului jubilant, cel mai înflăcărat stâlp al luptei electorale de pe vremuri.

Tot această atmosferă de dragoste și sinceritate, lipsită de spoiala oficialității rigide și a convenționalismului înghețat, ne-a împrejmuit și la masa comună dată de familia părintelui Maniu. Indispensabilele toaste au escelat deastădată prin lipsa de frazeologie și prin o nuanță pronunțată de adevărată sinceritate. A vorbit protop. tract. Sergiu Medean, preoții N. Cărpinișan, Dr. Seb. Stanca și Const. Oancea, protopresb. reformat și primariul din Vinț.

La sfârșit într'un moment de bună inspirație protop. Sergiu Medean propune înființarea unui fond, care să poarte numele părintelui Nic. Maniu, pentru dotarea unui cantor bun în aceasta parohie destul de modestă în privința aceasta. Preoții pun temelie fondului prin colectarea momentană a sumei de 125 cor.

Tot pentru aceasta s'a destinat și venitul petrecerii bine succese din seara zilei festive aranjate de tinerimea din Vinț în cinstea jubilantului preot.

Ziua aceasta a fost un prilej de adevărată recreare sufletească pentru preoții cei mai bătrâni, cari vedeau în părintele Maniu pe tovarășul înainte mergător, iar pentru cei tineri prilej de înălțare și oțelire pentru lupta vieții, pentru biruirea tuturor stavilelor a căror viie mărturie e însuși jubilantul. Căci nu e lucru ușor să trudești în sărăcie zeci de ani, să slujești 38 ani la unul și același altar cu un preot de altă confesiune, și din nimic să ridici biserică și să pui temeiu de înaintare și deșteptare culturală națională.

O muncă de 50 ani la altarul Domnului în condiţi mi şi ere ca ale păr. Nic. Maniu reclamă cu drept cuvânt totdeauna recunoştinţa contimporanilor ca un prilej de înălţare şi întărire pentru generaţia posterităţii.

Cor.

Apel.

Cu groază ne aducem aminte de dezastrul cauzat prin uraganul din 13 Maiu 1912.

Nici noi nu am fost cruţaţi de această pacoste crudă şi neaşteptată, care a devastat mai multe comune locuite de Români din cercul Teaca.

Biserici masiv zidite au fost prefăcute ruină, oamenii au fost omorâţi şi schilodiţi de titanica putere a vântului ne mai pomenit.

Peste 10 000 de Români au rămas fără adăpost de noapte. Bogat şi sărac împreună cerşesc după o bucată de pâne. Pagubele trec peste un milion.

Poporul şi altcum sărac, cu greu poate îndura lovitura aceasta.

In numele copiilor rămaşi orfani, a văduvelor şi a Românilor deveniţi cerşitori, apelăm deci la marinimozitatea publicului darnic, rugându-l să aline durerile greu încercaţilor.

Contribuirile sunt a se trimite la adresa Emil Birtolonu Teke (Kolozs megye) până la 1 Iulie 1912.

Teaca, în 31 Maiu 1912.

Pentru comitetul de ajutorare:

Emil Birtolonu cassar. *Dr. Eugen Bran* preşedinte.

Potop în Lugoj.

Corespondenţă particulară a „Tel. Român".

In acest an sfintele sărbători ale Rosaliilor aù fost pentru o mare parte din bănăţeni, în special însă pentru noi, lugogenii, o năpastă, o dreaptă judecată a celui de sus, care văzând răutatea crasă, ura şi pisma, neînţelegerile, cari sunt înrădăcinate, nu numai între cei din lumea mărginită la minte, ci — durere — şi în inimile unora dintre cei mai sus puşi, — n'a trimis limbi de foc, ci unde vrăjmaşe de apă, doară — se vor mai îndrepta oamenii!

Duminecă seare, în prima zi de Rosalii, Lugojul începu să fie cuprins de o înspăimântătoare frică! Prin cercul Teregovei în săptămâna trecută (Sâmbătă) se întâmplară două ruperi de nori, aşa, că râurile Timişul, Bogheiul, Nera şi Bârzava, ameninţară cu furioasele lor unde aproape toate satele locuite mai ales de Români năcăjiţi, cu nimicirea avutului şi a vieţii lor.

Lugojul pe la orele 8 sara era aproape plin de apă până la brâu. Strada parcului de pe lângă Timiş, a comitatului, Faur, Udrea, Valeriu, Eugen, Tunei, Isvoară, chiar şi piaţa Isabela cu frumoasele ei cafenele Corzo, Roial, Amigo, cu prăvăliile cele îndesuite de marfuri, erau în apă!

Nu mai era vorbă de a-ţi scăpa avutul, ci numai viaţa!

Il. Sa, dl Dr. Z. *Medve*, comitele suprem al comitatului, precum şi primarul oraşului, dl *Dr. Dim. Florescu*, ajutat de energicii protonotari *Z. Talajdy* şi Dr. *Băltescu*, se îngrijiră să mântuiască barem viaţa şi o parte din averea celor nenorociţi.

Miliţia de honvezi, de artilerie şi o parte din miliţia din Timişoare, cu riziculde a-şi pierde viaţa, scăpă multă lume din ghiarele morţii.

Locotenentul român *Chiticean* cu o bravură de admirat scăpă pe o mulţime de bulgari, de prin grădinile lor, dela moarte. Lumea îşi află adăpost în casa comitatului, în palatul de justiţie, în cel de finanţe, spital, în o casarmă şi în unele edificii şcolare. Apa pătrunse aproape prin toate bisericile, — afară de cea ortodoxă-română.

După socoteala îndeplinită în mod oficios s'au dărâmat aproape 300 case, au rămas sub cerul liber 1894 de familii cu 8979 de membri familiari!

Paguba oraşului se urcă la suma de peste 800,000 coroane, iar a privaţilor la peste un milion de coroane.

Ministrul president, dl L. *Lukács*, trimiţând comitatului deocamdată suma de 20,000 coroane îşi esprimă compătimirea prin următoarea telegramă:

„Catastrofa grozavă, la care a ajuns de nou comitatul, a cutremurat adânc guvernul, în numele căruia îmi esprim adevărata compătimire şi durere, atât comitatului, publicului aceluia, cât şi celor bântuiţi de pacostea elementară. Acţiunea întreprinsă întru ajutorarea celor păgubiţi guvernul o va împărtăşi din parte-i de cel mai intenziv sprijin posibil".

Iar secretarul de stat în ministeriul de interne, dl *Em. Iakabffy*, a trimis comitelui supsem Dr. Z. Medve telegrama următoare:

„Amăsurat acelei strânse legături interne, ce mă leagă de acest comitat, şi pe care o voiu nutri în pieptul meu în mod statornic sub toate împrejurările, cu întreaga căldură a inimei mele iau şi eu parte la suferinţele nespuse ale acestui comitat".

Apa începu să scadă abia a 3-a zi. Acum se cer pumpe, dar nu-s!

Se cer bani şi pâne, dar se capătă cam greu!

Grăbească-se deci ocârmuirea puternică şi obştea cu situaţie bună şi mai cucernică, dar cu dare de mână, şi sară într'ajutor bătuţilor de soarte! *G. J.*

NOUTĂŢI.

Personal. Inaltpreasfinţia Sa, Domnul Arhiepiscop şi Mitropolit *Ioan Meţianu*, a sosit Luni sara la reşedinţă, venind din Deda, unde a săvârşit Duminecă sfinţirea bisericii de acolo.

*

Nou academician. In locul mult regretatului *Ioan cavaler de Puşcariu* a fost ales membru ordinar al „Academiei Române", dl *Barbu Stefanescu Delavrancea*, distinsul scriitor şi fost ministru în cabinetul dlui P. P. Carp.

*

Vlaicu premiat. „Academia Română" din Bucureşti a acordat premiul Lazar, în sumă de 5000 lei, domnului inginer *Aurel Vlaicu*, pentru aeroplanul Vlaicu.

*

Alegerea dela Orăştie. Curia a publicat Sâmbătă sentinţe, în chestia alegerii de deputat dela Orăştie. Petiţia Românilor a fost respinsă, ca *neîntemeiată*, şi petenţii au să plătească 16.900 coroane, cheltueli de proces.

*

Rector al universităţii din Bucureşti, a fost confirmat din partea guvernului român domnul *Ioan Bogdan*, decanul facultăţii de litere dela aceeaşi universitate.

*

Reuniunea femeilor române din Sibiiu îşi va ţinea adunarea generală din est-an Duminecă în 9 Iunie n. s. c., la orele 11 a. m., în localul propriu din Berggasse Nr. 9. La adunare se învită din nou toţi membrii şi binevoitorii reuniunii. — Cu ocaziunea aceasta se vor expune spre vedere publică obiectele lucrate de elevele şcoalei pentru economia şi industria de casă. Expoziţia va fi deschisă pentru nemembrii Duminecă dela 3 până 6 ore p. m., Luni şi Marţi (10 şi 11 Iunie) dela 10 până 12 ore a. m. şi dela 3 până 6 ore p. m. O parte din obiecte e de vânzare.

*

Examenul cu elevii şcoalei de aplicaţie a seminarului „Andreian" se va ţinea Duminecă în 9 Iunie s. c. st. n. la orele 3 p. m. în sala Nr. 23 a seminarului.

*

Mulţămită. Marele binefăcător al neamului nostru, ilustrul domn *Vasile de Stroescu*, a donat parohiei gr.-or. române din Cicer-Corabie suma de 500 coroane, în scopul edificării şcoalei confesionale, pentru care dar marinimos îi aduce sincere mulţămiri: *Comitetul parohial.*

*

La direcţia de finanţe din Sibiiu orele de oficiu, cu începere dela 1 Iunie n. până la 30 Septemvrie n. sunt: dela 7 dimineaţa până la 1 d. s. în zilele de lucru, şi dela 9 până la 12 în Dumineci şi sărbători.

*

Deraiarea unui tren al Vesuviului. Trenul circumvesuvian, cum se vesteşte din Neapol, a deraiat zilele acestea. Patru pasageri au fost grav răniţi.

*

Note rele. Din Belgradul sârbesc se scrie, că în grădina dela Topcider s'au găsit două cadavre, unul al elevului de clasa a VI-a gimnazială, Costa *Radoicovici*, al doilea al elevei dela şcoala comercială, Darinca *Djukici*. Elevul a împuşcat fata cu două focuri de revolver; pe urmă s'a împuşcat pe sine. Amândoi au lăsat scrisori, unde spun că din cauza notelor rele, primite în şcoală, s'au hotărât să-şi curme viaţa.

*

Serbare în Cluj. Universitatea Francisc-Iosefină din Cluj, cu prilejul încheerii anului şcolar curent, şi a serbat jubileul de patruzeci de ani dela înfiinţare.

*

Episcopat în Pojon. S'a pornit o mişcare în Pojon, cu scop de a se înfiinţa un episcopat romano-catolic în acest oraş.

*

Caz de moarte. In Ungvár a răposat episcopul diecesei greco-catolice a Muncaciului, Iuliu *Firczák*, în etate de 76 de ani.

*

† Wilbour Wright. Se anunţă din Dayton (statul Ohio), că celebral aviator, părintele sborului, *Wilbour Wright* a murit în urma unei boale de tifos. Răposatul aviator, împreună cu fratele său Orville, este primul cuceritor al văzduhului. El a creat sborul cu motor, şi astfel şi-a câştigat un nume nemuritor în istoria aviaţiunii. Primul sbor, executat cu ajutorul motorului, l-a făcut răposatul Wright în 17 Decemvrie 1903.

*

Comori în adâncimea mării. Se anunţă din Londra, că au izbutit să scoată la lumină comorile vaporului cufundat Oceana. Este cea mai mare muncă, săvârşită până astăzi de cufundători. Vaporul se găsea la o adâncime de 90 urme, şi purta o avere în aur şi argint în valoare de peste douăzeci milioane de mărci. Societatea de asigurare a plătit, după catastrofă, 18 milioane de mărci ca despăgubire pentru societatea de navigaţiune; şi-a asigurat însă dreptul, ca dacă comorile se vor putea scoate la lumină, averea găsită să treacă în proprietatea se. Munca cufundătorilor, în considerare că marea era de multeori furtunoasă, a ţinut nouă săptămâni. Aproape comoara întreagă a fost scoasă din adâncimea mării.

*

Etnografie. O revistă etnografică a publicat de curând câteva ştiri despre obiceiurile ciudate ale ţiganilor nomazi. Intre altele scrie următoarele: Rolul de căpetenie, la încheerea unei căsătorii între faraoni, îl joacă o coadă de mătură. Când tinera pereche porneşte la cununie, are să treacă peste o coadă de mătură, pusă în calea lor. Obiceiul se explică în mai multe chipuri. Ţiganii adecă zic, că mijlocul acesta alungă totdeauna duhurile necurate. Alţii cred, că dacă tinera pereche trece peste coadă de mătură, prin aceasta este scutită de puterea făcăturilor şi a vrăjilor. Se mai zice, că nevasta de ţigan, dacă trece peste o coadă de mătură, va avea mulţi copii. Sunt însă şi de aceia, cari afirmă tocmai contrarul, zicând că omul care trece peste o coadă de mătură, va da de mare supărare.

*

Amundsen în Buenos-Ayres. Căpitanul *Amundsen*, descoperitorul polului sudic, a sosit pe vasul său *Fram* la Buenos-Ayres. La debarcare a fost salutat de primarul oraşului. Aici, în Buenos-Ayres, are să-şi înceapă Amundsen seria conferenţelor sale.

*

Pentru câteva cireşe. Un ţăran din Toulon a surprins doi soldaţi furând poame dintr'un cireş. Inarmându-se cu o puşcă, a tras câteva focuri: pe un soldat l-a omorât, pe al doilea l-a rănit de moarte.

*

† Rafila Chifa născ. Măriş, soţia parohului Iacob Chifa, a decedat Joi în 30 Maiu st. n. 1912, la 4 ore dimineaţa în al 75-lea an al etăţii şi al 56-lea al fericitei sale căsătorii. A fost înmormântată Duminecă, în 2 Iunie 1912 la 1 oră după amiazi în cimiterul din Blaşfalăul de jos. Fie-i ţărâna uşoară!

*

Mulţămită. Subscrişii în numele comitetului şi al întregului popor din comuna noastră venim şi pe această cale a mulţămi mecenatului neamului nostru, dlui *Vasile de Stroescu*, care a donat şi parohiei noastre, pentru edificarea şcoalei, frumoasa sumă de 500 cor. Rugăm pe Atotputernicul Dzeu să-l ţină la mulţi fericiţi ani. Sâmbăta-superioară-apus., 7 Iuniu 1912. In numele parohiei: Spiridon Mardan, paroh, Chirion Adămoiu, înv. dir., Nicolae Vidu, primar. Dionisie Comşa, epitrop.

*

Călătorie de explorare în Groenlanda. In vara acestui an vor pleca două expediţiuni în Groenlanda, cu scop de a studia ghieţarii măreţi, şi a face cercetări privitoare la perioda de ghiaţă preistorică. Prima expediţie condusă de căpitanul danez Koch, va merge mai întâi pe pământul reginei Luiza, care se găseşte în partea nordică a insulei. Va sta acolo toată iarna; abia în Mai 1913 se va întoarce acasă. A doua expediţie groenlandeză este compusă din învăţaţi elveţieni, sub conducerea unor profesori celebri.

*

Chinematograful ca mijloc de învăţământ. Congresul pentru promovarea învăţământului în ştiinţele naturale şi matematice, cum se anunţă din Halle, a hotărât să introducă chinematograful ca mijloc de instrucţiune, mai ales pentru matematice. Se va înfiinţa o centrală, care va împrumuta şcolilor filmurile trebuincioase.

*

Arta punerii în scenă. Directorul vestit al Teatrului regal din Berlin, *Max Reinhardt*, este astăzi considerat ca cel mai iscusit regizor. Se ştie, că Reinhardt a representat cu un succes extraordinar piesa *Regele Oedip* într'un circ, unde celebra tragedia a lui Sofocle — întocmai ca în Grecia antică — a fost jucată în mijlocul publicului, şi nu pe scena cu decoruri. Max Reinhardt se află acum la Paris, ca să mont ze o pantomimă cu subiect din „O mie şi una de nopţi", cu titlul *Sumurun*. Cu acest prilej directorul de teatru şi-a expus teoriile de regizor, zicând că a introdus un nou element în arta punerii pe scenă prin faptul, că a încredinţat execuţia decorurilor şi costumelor în grija artiştilor pictori, şi nu a decoratorilor obişnuiţi.

*

Scăderea poporaţiunii în Franţa. Ministrul francez de lucrări publice a dat la iveală statistica poporaţiunii din Franţa pe anul 1911. Conform ultimelor date, Franţa în anul trecut a avut 742.114 naşteri, şi 776.983 casuri de moarte, va să zică o scădere de 34.869 de suflete. — In legătură cu aceasta se anunţă din Paris, că deputatul Messimy, fost ministru de răsboi, a pregătit un plan interesant pentru a împedeca scăderea în poporaţiunea ţării sale. A înaintat camerei un proiect de lege, care hotăreşte ca ori ce mamă franceză, dacă are patru copii, primeşte un premiu anual de cinci sute de franci. Suma premiului va creşte în raport cu numărul copiilor. Pentru acoperirea acestor cheltueli, statul — conform planului elaborat de Messimy — va pune dări pe burlaci, pe căsătoriţii fără copii şi pe familiile cu câte un singur copil.

Cărţi şi reviste.

Serbările dela Blaj, 1911, o pagină din istoria noastră culturală. Publicaţie a despărţământului XI Blaj al Asociaţiunii. Preţul coroane 3·50 plus 25 bani pentru porto. Se poate comanda dela dl Dr. *Victor Macaveiu*, profesor în Blaj.

Poşta ultimă.

Cum a fost votată legea militară?

La orele 10 şi jumătate, în mijlocu gălăgiei, tumultului, sbierăturilor celor din opoziţie, contele Tisza pe neaşteptate a pus eri la vot legea militară. Inzadar cereau cei din opoziţie cuvântul, căci Tisza nu vedea şi nu auzia nimica. Listele cu cari se cerea şedinţă secretă le-a aruncat la o parte. A pus întrebarea, a dat semn cu mâna, şi majoritatea s'a ridicat în picioare şi a votat, odată, de douăori, de câteori a făcut Tisza semn cu mâna, iar stenografilor Tisza le-a comunicat hotărârile enunţate din partea sa. La orele 11 şi jumătate şedinţa a fost terminată, autenticându-se şi procesul verbal al şedinţei. Pe coridoare se aflau 120 poliţişti, pentru împedecarea eventualelor escese, iar miliţia a fost întregă consignată în casarme. După şedinţă partidul guvernamental a ţinut o conferenţă, în care primministrul Lukács a mulţămit contelui Tisza, pentrucă a scăpat ţara de o mare primejdie, iar deputaţii guvernamentali au subscris o declaraţie, că cele întâmplate în dietă s'au întâmplat din voia partidului muncii, că *toţi* au votat legea militară, deci o nouă votare nu mai e necesară.

Şedinţa de după amiaz.

In şedinţa dietei, ţinută eri d. s. la orele 4, opoziţia a înscenat de nou gălăgie. Prezidentul a provocat-o de trei ori să se poarte cuviincios, dar fără resultat. Atunci contele Tisza a eschis dela şedinţă pe 36 de deputaţi oposiţionali, între cari se află şi Justh, Polonyi, contele Károlyi etc. şi după-ce de buna voe nu s'au îndepărtat, *i-a scos afară cu poliţia*. Ceialalţi deputaţi oposiţionali au părăsit sala. Dieta a votat apoi legea honvezimei, în general şi pe articole. Astăzi va fi votată legea despre procedura judecătorească la miliţie, ultima din legile militare. Pe stradele capitalei circulează miliţia, gendarmăria şi poliţia. Până acuma e linişte în capitală.

Nr. 294/1912. (130) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III. **Uroiu** cu filia **Cărpeniş** din protopresbiteratul Geoagiului, prin aceasta se publică concurs nou cu termin de 15 zile, pe lângă emolumentele fasionate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în terminul deschis, iar concurenţii — pe lângă prealabila încuviinţare a protopopului — să se prezinte în parohie pentru a cânta, cuvânta şi celebra, şi a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu-Algyógy, 11/24 Aprile 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al Geoagiului în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 28/1912. of. paroh. (143) 1—3

Anunţ de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor arhidiecezan cu Nr. 2234/1912 Şcol. prin aceasta se publică licitaţiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea şcoalei confesionale gr. or. române din **Cărpiniş**, tractul Mercurei, comitatul Sibiiu.

Licitaţiunea se va ţinea **Duminecă în 3/16 Iunie anul curent** la 2 oare p. merid. în edificiul şcoalei celei vechi din loc. Preţul de strigare este 28 000 cor. după care sumă licitanţii au a depune un vadiu de 10% în bani gata, eventual în hârtii de valoare acceptibile.

Licitaţiunea e verbală, însă oferte închise provăzute cu vadiul corespunzător şi cu declaraţia oferentului, că cunoaşte condiţiunile şi să supune lor, se primesc până la începerea licitaţiunei, cari sunt a se da la mâna presidentului comitetului parohial.

Comitetul parohial îşi reservă dreptul de a alege dintre minus oferenţi pe acela în care va avea mai multă încredere fără considerare la suma oferită.

Planul, preliminarul şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedea la oficiul parohial din loc în oarele oficioase.

Se notează, că comuna bisericească are la dispoziţie 45.000 cărămidă arsă gata, precum şi 250 metri cubici peatră scoasă pe cari întreprinzătorul va fi deobligat a le primi în preţul cât costă, care sumă se va detrage din preţul de edificare.

Cărpiniş, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 22 Aprilie 1912.

Ioan Munthiu
paroh preşedinte.

Nicolau Opriş
not. com. par.

Nr. 447/1912. Văzut:

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 89/1912 paroh. (137) 3—3

Publicaţiune.

Pe baza planului şi preliminariului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu Arhidiecezan, se publică licitaţiune minuendă pentru a se da în întreprindere edificarea şcoalei gr.-ort. din **Ruja**, protopresbiteratul Agnitei.

Licitaţiunea se va ţinea Duminecă în 3/16 Iunie 1912 în şcoala gr.-or. din Ruja la 11 ore a. m.

Preţul de strigare este 8500 cor. unde este cuprins şi cărămida şi năsipul care de fapt le dă comuna bisericească şi preţul căruia se va detrage din preţul strigării cu ocasiunea licitaţii, dupăce se va statori în înţelegere cu licitanţii.

Licitanţii sunt datori a depune 10% vadiu în bani gata ori în hârtii de valoare, comitetul parohial însă poate admite şi licitanţi pentru cari în lipsă de vadiu girează persoane cunoscute, cu avere şi demne de toată încrederea.

Licitanţii pot fi numai persoane cualificate şi probate în această meserie.

Comitetul îşi rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre minus oferenţi, în care va avea mai multă încredere.

Planul şi condiţiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Ruja.

Reflectanţii nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese ori diurne pentru câştigarea informaţiunilor mai deaproape la faţa locului, precum nici la participarea la licitaţiune.

Din şedinţa comitetului ţinută la datul de jos.

Ruja, în 30 Aprilie 1912 st. v.

Oficiul parohial ort. român:

Nicolae Babeşi
paroh.

Patrichie Pintea
preş. com. par.

Nicolae Cândea
epitrop I.

Nr. 506/1912 prot.

Am văzut: **Ioachim Munteau**
protop.

Nr. 302/1912. (135) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Crucian Mărginean, din parohia de cl. III. **Cinade**, tractul Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de capelan sunt toate venitele cuprinse în coala de fasiune B. (întreaga porţie canonică, ferdelele, zilele de lucru, stola, etc), pentru răscumpărarea cărora are să dea parohului 700 cor. anual, plătibile în 4 cvartale anticipative.

Parohul pe lângă această escontentare îşi reservă dreptul la congrua sa şi la casa parohială până trăeşte.

Doritorii de a reflecta la acest post, au să-şi înainteze cererile provăzute cu documentele cerute de legile în vigoare şi pe lângă prealabila încunoştiinţare a protopopului au să se prezinte la biserica de acolo în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi predică.

In conţelegere cu comitetul parohial din Cinade, ţinut la 28 Aprilie 1912.

Mercurea, 3 Maiu 1912

Oficiul protopresbiteral.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Mobiliar de prăvălie

arangiat complet e de vânzare. Doritorii au a se adresa în **Sellenberg** (Szeben m.) **Nr. 39.** (142) 1—2

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoştinţă on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutoriul Prea Ven. Consistor din Sibiiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaş, unde primesc în lucrare orice pictură în uleu fin, ca: **Iconostase, orice icoane şi mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru şcoli, praznicare, ori ce renoiri — tot feliul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu preţurile ele mai favorabile.** In timpul de toamnă şi iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preţ foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulţumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,
pictor bisericesc.
(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

(46) 17—

VECHIA MEA

experienţă este şi rămâne, că pentru a alunga lintiţele, precum a ajunge şi a susţinea fraged o piele moale şi un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din **Lapte de Crin**, marca cal pe băţ de Bergmann şi Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii şi în alte prăvălii aparţinătoare branşei. Asemenea e minunată aprobată şi Crema de Crin a lui Bergmann „**Manera**“ pentru susţinerea fragedă şi albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 12—40

SALVATOR

Călcâie de gomă.
Marca lumii.
Neîntrecute în durabilitate!

(275) 44—52

Se află pretutindenea.

YOGHURT B-600

se prepară pe bază ştiinţifică din lapte curăţit şi pasteurizat; el conţine adevăratul „Bacillus bulgaricus“. Culturele de bacili, cari se folosesc pentru preparare, stau sub continua controlă a bacteriologului Dr. W. Winkler, profesor la şcoala superioară de agricultură în Viena.

Yoghurt B-600 să bea

mai bine sorbind dintr'un pocal şi se poate lua la dejun, ojină sau cină, precum şi la ori-ce mâncare. Se recomandă cu deosebire ca beutură la mâncări voluptuoase. In timpuri călduroase e un eminent mijloc răcoritor.

Pentru cură e neapărat de lipsă a bea Yoghurt cel puţin 2 luni, în fiecare zi 1—2 sticle.

„De fapt nu există nici un aliment care ca valoare nutritoare s'ar putea compara cu Yoghurtul bine pregătit“. **Dr. V. Brudny.**

„Yoghurtul, conţinând aproape 38% albumină e un mijloc excelent de nutrire şi întărire pentru oameni sănătoşi şi bolnavi. Costând numai 30 fileri partea sa nutritoare corăspunde cu acea a unui Beefsteac mijlociu, e însă cu mult mai uşor de mistuit şi împiedecă putrefacţiunea în intestine, pe când beefsteacul o accelerează. In Yoghurt laptele să află într'o stare de mistuire prealabilă ceea-ce se face în stomac prin pepsină. Astfel Yoghurtul se resorbează mai uşor ca laptele obicinuit, regulează scaunul şi pentru catarurile de intestine e de o valoare nepreţuită“.

Yoghurtul nu numai împedecă ivirea catarurilor de intestine, ci le şi vindecă repede chiar şi pe cele mai îndărătnice, cum e bună oară desenteria, anemia produsă prin automtosicaţie înclinarea spre durere de cap. indispoziţiuni nervoase e un leac profilactic contra apendicit-i şi a deosebite or boale intestinele, cari după profesorul Friedr. de Miller aproape 90% provin din intercţiunea intestinală.

„Yoghurtul are un gust foarte plăcut, puţin acriu şi se poate cosuma cu sau fără zahar, cu ori fără pâne, amestecat cu poame fierte ori ca adaus la alte bucate.

Dr. Ludovic Reinhardt
medic special pentru boale de stomac, intestine în Basel.

„Boale grele de stomac şi intestine, îndeosebi cele produse prin discompunerea şi putrefacţiunea în intestine şi prin prea puţină secreţiune a sucului stomacal (constipaţiuni, diaree etc.), precum esanteme, anemie boală de rinichi sau ficat, provocate de anomaiile anumite să pot vindeca prin cura cu Yoghurt“.

Profesorul Dr. W. Winkler.

„Yoghurtul împiedecă putrefacţiunea stricăcioasă în intestine, care învenineză corpul şi grăbeşte îmbătrânirea“. **Profesorul E. Metschnikoff**, Paris.

In Bulgaria, unde Yoghurtul e mâncare naţională între 4 milioane de locuitori se află nu mai puţin decât 3800 persoane trecute de 100 ani, pe când în Germania cu 61 milioane de locuitori sunt abia 78 persoane trecute de 100 ani.

Cât de energic desinfectează Yoghurtul intestinele, se adeveresţe prin cercetarea Drului Duclau, care la 4 săptămâni după întrebuinţarea Yoghurtului a constatat scăderea bacteriilor dela 26 milioane la numai 1200 într'un decigram de conţinut intestinal.

„Yoghurt B 600“ costă în abonament lunar, o sticlă 30 fileri, inclusive transportul la locuinţă. Abonamentul se poate începe în fiecare zi.

Comandele se pot face prin:

Juliu Baumann, SIBIIU, strada Sării (Salzgasse Nr. 22). Telefon Nr. 210.

apoi la: **Prăvălia societăţii de agricultură** (Landwirtschaftliche Verkaufshalle) Piaţa mare, Telefon Nr. 100 şi la **Karl I. Spengler**, Piaţa mică Nr. 31, unde se capătă şi în **sticle singuratice**, cu 36 bani o sticlă. (141) 1—

GHETELE „TURUL“

(89) 6—10 sunt

de clasa primă, elegante şi de mare preţ.

„TURUL“, fabrică de ghete,
societate pe acţii în
Timişoara.
Cea mai mare fabrică de ghete din monarhie.
Filială: **SIBIIU,**
Str. Cisnădiei Nr. 20.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.